

EL 9 MÓN

MONOGRÀFIC ESPECIAL
SOBRE ELS OBJECTIUS
DE DESENVOLUPAMENT
SOSTENIBLE

Dilluns, 24 d'abril de 2023

L'ENTREVISTA:
ALBA
ALFAGEME
CASANOVA

**“El patriarcat
ha construït la
nostra forma
de viure i de
relacionar-nos”**

L'OPINIÓ DE:
NIEVES ÚRIZ

**La controvèrsia
social de
la gestació
subrogada: es
pot comprar tot?**

Alba Alfageme Casanova, psicòloga especialitzada en violències masclistes

“Les dones ens hem de resignificar per complet: allò que el patriarcat ens ha dit que érem no té res a veure amb nosaltres”

Social.cat / AMIC

Qui ha explicat com són les dones? Qui ha construït el relat de com han de viure i comportar-se? Per què s'ha fet creure que les dones eren vulnerables, dèbils, perverses, inestables? I per què s'ha restat credibilitat a totes aquelles que han patit la violència masclista en la seva pell?

Donar resposta a algunes d'aquestes qüestions ha estat la darrera missió de la psicòloga especialitzada en l'abordatge de les violències masclistes Alba Alfageme Casanova en el seu llibre *Quan cridem els nostres noms. Guia per a l'autoconsciència i resiliència feminista*. Una obra que qüestiona de dalt a baix el sistema patriarcal, “un sistema en què la por té un objectiu històric: controlar les dones”, diu l'autora.

Després de tants segles de control i opressió, tal com explica Alfageme, cal fer un viatge col·lectiu i individual cap a la resignificació de les dones, de la mà dels feminismes, i abraçant la idea que cap dona és culpable de les violències que pateix.

Què passa quan cridem els nostres noms?

No tenia clar com seria el llibre, però sí que sabia que es diria *Quan cridem els nostres noms*, perquè intento posar sobre la taula un concepte col·lectiu, els nostres noms, que ens interpel·la a totes. El nom ens acompanya tota la nostra vida i d'alguna forma configura la nostra identitat. De fet, a les dones que han patit tràfic d'éssers humans amb finalitat d'exploració sexual, a les quals he acompanyat, un dels mecanismes que utilitzen les xarxes del crim organitzat és canviar-los el nom per intentar deshumanitzar-les al màxim. Per tant, el fet de cridar el nostre nom, reivindicant qui som, era claríssim que havia de ser el lema del llibre. Reivindicuem qui som a partir de les nostres identitats.

Diverses enquestes diuen que una de cada dues dones ha patit violència masclista a l'Estat espanyol. És una pandèmia en tota regla, que creix malauradament. Podrem aturar-la?

Estem parlant d'una violència estructural que, d'una manera o altra, totes hem patit. A totes ens ressona la violència masclista. En el fons estem parlant de poder, i la violència s'exerceix quan l'home sent que perd

Alba Alfageme Casanova ha publicat el llibre 'Quan cridem els nostres noms. Guia per a l'autoconsciència i resiliència feminista'

el control i, per tant, d'alguna forma utilitza aquestes violències per mantenir-lo i per construir una societat que privilegia aquests homes i aquestes estructures socials que hem construït per continuar donant el poder als mateixos, als de sempre. És molt complex poder deconstruir aquestes violències que transversalitzen tota la nostra vida i tots els àmbits de la nostra experiència.

De quina manera es poden deconstruir aquestes violències?

Crec que és molt important tot això que ara està passant: trencar el silenci i començar a visibilitzar. Nomenar aquestes violències i les nostres experiències, i també intentar que no es continuïn repetint en les noves generacions, ja que les joves segueixen vivint violències, i molts joves les segueixen usant per mantenir relacions de poder. Per tant, hem d'anar a l'arrel del problema, però no podem esperar només que les coses es transformin quan aquestes criatures siguin més grans, sinó que ara cal trencar el silenci. Cal un pacte liderat per les dones i pels feminismes, perquè si hem d'esperar que algú faci alguna cosa per nosaltres no canviarà res. Però, evidentment, també cal que les institucions i les organitzacions

socials s'impliquin, i, evidentment, també, hem d'interpel·lar els homes, perquè es comencin a veure al mirall i vegin com ells també són una vàlvula de repetició d'aquestes situacions. Si no esdevenen tallafocs, si no fan res, estan contribuint que el sistema patriarcal es mantingui. Acabar amb les violències masclistes interpel·la a totes les persones de la societat i a totes les estructures.

Les dones estem vivint sota el sistema que ha construït el patriarcat. Per deixar de viure sota aquesta llosa, caldria refer tot el sistema llavors?

Absolutament, necessitem un canvi de 360 graus i una societat que ens porti uns altres valors, perquè el patriarcat és el germà de sang del capitalisme. Tal com explico al llibre, quan a un li va bé a l'altre també li va de meravella, i, per tant, necessitem trobar aquesta forma alternativa de viure. Estem evidenciant que el sistema patriarcal únicament ens ha portat a la deshumanització més extrema. A la vegada, aquest sistema també ens ha fet veure que hem de tenir en compte el més essencial, allò que té a veure amb la mateixa vida, la vida amb majúscules. Hem oblidat la part més emocional que ens configu-

ra. I d'això ens parlen els feminismes, de saber què posem al centre. Sabem que existeixen aquestes alternatives, però, què passa? Ens trobem amb un sistema de poder on hi ha sectors que no els convé gens que això canviï. Per tant, hem de lluitar contra unes estructures molt consolidades en les quals, a més a més, deixar anar els teus privilegis no és senzill. I aquí és on hem de pedalar fort.

És un sistema en el qual la por, la culpa i la vergonya impregnen moltes de les accions i decisions de les dones, tal com detalla al seu llibre. Som presoneres d'aquest sistema?

Totalment, tots i totes –i em dol dir-ho– som fills i filles del patriarcat, perquè ens han educat amb aquesta mirada. Aquest imaginari col·lectiu inconscient que compartim totes i tots té aquest biaix patriarcal. La por no és neutra. Ens han educat en un sistema en què la por funcional té un objectiu històric: controlar les dones. Moltes antropòlogues com Rita Segato i altres dones que han estudiat aquests mecanismes de control han posat la por com un mecanisme essencial perquè les dones hagin quedat relegades a l'espai privat o domèstic.

Quin paper hi juguen la culpa i la vergonya?

La culpa i la vergonya són la parella de ball perfecte del patriarcat. A més, també ens han assenyalat a nosaltres, les dones, com a responsables dels fets delictius que patíem. Això és absolutament pervers, i a més a més ens han penjat l'estigma de dona feble, vulnerable, que quedarà tocada de per vida perquè ha patit violència. Per tant, a part de ser responsables del que ens passa ens han dit: "No te'n sortiràs". En conseqüència, quan treballes amb processos de recuperació i acompanyament a les dones, en moltes ocasions el que primer has de deconstruir és tota aquesta càrrega social i patriarcal que hem construït sobre les nostres esquenes. Només si ens alliberem d'això podrem entrar a treballar en el trauma. No hi ha cap altra sistema que hagi estat tan eficient en el control de més de la meitat de la població com ha estat el patriarcat amb les violències masclistes.

Les dones pateixen des de petites l'opressió sobre els seus cossos, el control, l'assetjament, la cosificació, la violència. Com afecta tot això?

Al llibre hi ha una part on parlo molt del trauma i explico com vivim, fisiològicament i emocional, tots aquests impactes traumàtics. Estic tenint *feedback* de moltes dones que em diuen: "Ara començo a entendre per què vaig reaccionar d'aquella manera". Ens han negat el relat, ens han negat el fet de ser audibles, que la nostra veu sigui escoltada, i en aquest sentit no ens han permès comunicar-nos i construir la comprensió del que ens passava. Quan a tu et pengen la culpa, la vergonya, i, a més a més, no et permeten ser audible, perquè et diuen "tu no ets creïble", el que fan, d'alguna manera, és fragmentar-nos. Fan que el teu trauma i el teu dolor el visquis a soles, en la teva individualitat. Al final, vas fent un pòsit tan potent que t'acaba deconstruint i trinxant la teva autoestima i que cada cop siguis més petita. És una arma perfecta en el sentit que es taquen les mans a l'hora d'exercir la violència, però després el trauma que t'han causat, com que no el pots compartir, et va menjant per dintre.

Actualment, però, les dones han trencat aquest silenci.

Ara estem en un moment preciós pel que fa a la lluita dels feminismes, perquè estem construint espais de seguretat en els quals les dones ens podem començar a explicar el que hem viscut, i quan jo t'explico que he patit aquesta situació de violència, i tu i l'altra, ens adonem que ens ha passat a totes i que, per tant, jo no tinc la culpa que m'hagi passat això. Quan comencem a veure referents, resilents, de dones que se'n surten, que segueixen les seves vides, entenem que el fet de patir violència masclista no et condemna, no et transforma en una dona feble, amb baixa autoestima, al contrari, et pot identificar com una referent en l'àmbit social. Crec que estem en un moment de trànsit col·lectiu, de canvi, però portem arrossegant pòsits i pòsits de segles de silenci i això és molt dur.

Ha acompanyat a moltíssimes dones que han patit violència masclista arreu del món. De quina manera treballa tot aquest sentiment de culpa amb elles?

El privilegi que he pogut tenir de treballar a diferents països també m'ha acostat a una forma de treballar des d'una perspectiva transcultural, entenent realment que, al final, en els models d'intervenció i d'acompanyament, les dones no s'han d'adaptar a nosaltres sinó que nosaltres hem de tenir prou plasticitat en els nostres plantejaments per adaptar-nos a elles. Per exemple, quan he treballat en temes de tràfic d'éssers humans amb dones procedents de determinades regions africanes on practiquen vudú, cal que en tinguis un bon coneixement, perquè a través dels seus codis simbòlics puguis reparar tot aquell dany que han viscut. Allà he fet un aprenentatge brutal. Per mi ha estat realment la universitat amb majúscula, per les lliçons de vida que m'han demostrat, i m'ha marcat veure com, en determinats països, allò col·lectiu esdevé en essència l'element indispensable

per a la recuperació. Perquè és el que realment ens acaba reparant, i ens ajuda en la nostra recuperació.

Com es passa de víctimes a supervivents?

Aquest és el procés de metamorfosi més brutal, i és el que dona sentit a la nostra feina, tot i que no és fàcil. En moltes ocasions, s'ha d'empènyer determinats processos, però cada persona té el seu ritme i les seves necessitats. A vegades, des de fora, tens la sensació que les persones fan passos enrere, i potser en fan dues enrere per fer-ne una amb més fermesa cap endavant. Aquests processos de transformació passen per la deconstrucció de les lloses i motxilles que ens carreguen a les dones, el judici paral·lel, aquesta forma d'assenyalar-nos. Deconstruir això i començar a entendre per què hem reaccionat d'una determinada manera i entendre com tot això no és responsabilitat nostra. Finalment, arribar al punt de reconstruir-nos i esdevenir, d'alguna manera, una altra persona. És important veure que podem aprendre d'aquest procés, però és un element que ja passa cap al final de la recuperació. El procés de metamorfosi en què esdeven supervivents és molt potent i, socialment, devem que aquestes dones esdevinguin referents socials.

Com s'encaixa la reparació en la societat actual?

És difícil perquè no som un país amb cultura de la reparació, i encara n'hem d'aprendre molt perquè aquestes dones esdevinguin supervivents reconegudes com a tal. També hi ha un altre element molt rellevant: hi ha moltes dones que, per tancar aquest cercle, necessiten fer un procés i perdonar-se a si mateixes per haver-se jutjat tant. Això és molt interessant, perquè et porta a la idea de no exigir-nos tant i entendre'ns millor, entendre que ens jutgem perquè la societat ens ha ensenyat a ser dures amb nosaltres mateixes. El llenguatge

Alfageme diu que la culpa i la vergonya "són la parella de ball perfecte del patriarcat"

ge no és neutre i no és una casualitat que la síndrome de la impostora es digui en femení. Ens han estat insistint constantment, i arribem a l'adolescència amb el buit de confiança, el *gap confidence*, perquè han estat molt més trinxades socialment (per temes de pressió estètica, per exemple). Arriba un punt que dius: "Per què he sigut tan dura amb mi?". I pots tancar el cercle quan dius: "T'abraço, estic aquí, i entenc perfectament per què he actuat així, i qui soc". I és en aquest punt quan una pot sentir orgull de ser qui és, i on pot fer ja aquesta transformació.

I quan una dona denuncia la violència, finalment s'haurà d'enfrontar a un procés de revictimització, a més a més.

Socialment tenim un problema estructural en què el patriarcat ha construït la nostra forma de viure i de relacionar-nos i també ha construït les nostres estructures. Per exemple, el sistema judicial és una estructura totalment patriarcal perquè en el seu origen, qui l'ha pensat, qui l'ha dissenyat, qui ha posat al centre els temes prioritaris han estat els homes. No podem oblidar que els fets delictius que pateixen els homes i els que pateixen les dones no tenen res a veure. De fet, principalment, la nostra primera causa d'inseguretat són les violències masclistes. I més del 80% d'aquestes violències masclistes estan perpetrades per persones amb qui tenim un vincle afectiu. En canvi, la major part de fets delictius que pateixen els homes són perpetrats per persones desconegudes. El vincle afectiu a l'hora de denunciar, a l'hora d'anar a fer una declaració, de com jo visc aquella experiència és absolutament divergent l'una de l'altra. No únicament això, també l'impacte traumàtic que té una violació, deixa unes seqüeles que impacten profundament, i

què passa?, que el trauma s'ha estudiat molt poc, i menys en aquestes situacions traumàtiques que viuen les dones.

Com s'incorpora la perspectiva de gènere en el sistema judicial?

Ara comencem a fer formacions als operadors jurídics. Per exemple, que en un relat hi hagi contradiccions, obliats, o que no recordin exactament les seqüències, té molt a veure amb mecanismes de protecció de la nostra ment, per poder processar aquella història traumàtica tan impactant, i el que fa el nostre organisme és pensar com ens podem protegir. Jo no puc recordar absolutament tota la història, perquè seria impossible començar a fer un procés de recuperació. Per

"Ara estem en un moment preciós pel que fa a la lluita dels feminismes, perquè estem construint espais de seguretat"

tant, em quedo amb determinats moments i imatges, i altres els oblidó, i en funció de com vagi el procés de recuperació potser van emergint determinats records. Això no s'havia estudiat ni s'havia explicat, perquè sempre han estat els homes qui han determinat què era important i què no ho era. Per aquest motiu, s'ha girat en contra de la credibilitat de les dones, i un exemple són reflexions com: "No sou creïbles, que tot el que estàs dient t'ho estàs inventant, etc."

Perquè no respon al model marcat pel patriarcat.

Per exemple, el mite de la dona perversa té l'origen en el patriarcat. Això s'uneix amb el mite de la "dona col·lapsable", en el sentit que si tu pateixes una violació has de quedar col·lapsada. I si vas al judici i expliques el que t'ha passat amb una certa estabilitat i tranquil·litat, és poc creïble. Tenen un patró únic de víctima perfecta, de fet delictiu perfecte, de violació prototípica, i si no encaixes en

aquesta capseta, és que alguna cosa no quadra. Qui té el problema, però, és la institució que ha construït uns calaixets que disten absolutament de la realitat. Així, canviar i evitar que la revictimització es produeixi passa per un procés de transformació molt profund davant d'aquestes estructures. Ara la majoria de casos queden en sobreseïment, i amb un procés de revictimització brutal. Un cop han passat per tot, moltes dones diuen que si ho haguessin sabut no haurien denunciat mai. Quan una sola dona diu això, estem fracassant absolutament com a societat.

En el llibre parla de la importància de resignificar-nos com a dones. Què implica aquesta resignificació i per què és important?

És un concepte que m'enamora perquè realment penso que és la feina que hem de fer. Ens han explicat qui érem des de la veu, els ulls i el sentir dels homes, des del patriarcat, i no té res a veure amb qui realment som. Ara estem en aquest procés de resignificar-nos, en el sentit de connectar amb qui realment som. D'alguna manera, proposar canvis en la manera de relacionar-nos, perquè el patriarcat ens ha imposat la idea que les dones, entre nosaltres, hem de competir. Quan realment les dones, en essència, som absolutament cooperatives, en canvi, ens han explicat que som d'una altra manera. Per això, ens hem de resignificar per complet perquè, tot allò que ens han dit que érem, realment, no té res a veure amb les nostres veus, la nostra forma de sentir o com, per exemple, decidim posar la vida al centre.

Les dones posem la vida al centre?

Alba Alfageme destaca la importància de la sororitat i l'agermanament "perquè la lluita contra el patriarcat és dura"

Si alguna cosa sabem les dones és d'acompanyar-nos i ser-hi, de sostenir-nos. Actualment, hem de posar al centre la salut mental. No pot ser que avui en dia ens estiguin dient que el 40% de la gent jove se sent sola, que els intents de suïcidi hagin augmentat d'una manera exponencial. Estem davant d'una societat desesperada, on la gent se sent sola. Això és un fracàs absolut d'una societat que ja no ens està acompanyant. I les dones en sabem molt, d'acompanyar.

Aquests darrers anys el moviment feminista ha fet una explosió amb el MeToo, Ni una més... S'ha expan-

dit, ha arribat a sectors on abans no ho havia fet. Com s'ha de continuar impulsant l'onada?

Ara estem en la quarta onada en la qual hi ha el moviment de feminismes en plural que, un cop hem construït aquests espais de seguretat, on hem pogut explicar-nos qui som i hem posat consciència de totes aquestes violències, discriminacions i desigualtats estructurals que patim, tenim una feina ingent a fer. Sobretot cal tenir present que ens hem d'acompanyar. Aquest concepte de la sororitat i agermanament és molt important; ser-hi sempre. Perquè la lluita contra

el patriarcat és dura. I ho és perquè no és la forma normalitzada de veure el món que ens han ensenyat. Encara que faci molts anys que em dedico en aquest àmbit, i soc feminista, constantment m'adono que tinc tics masculistes. I això fa que dins meu tingui una baralla interna constant. Això respon al pensament automatitzat, i aquesta lluita interna és esgotadora. Per això, primer, hem de reconèixer que és normal que ens passi això. Hem d'abraçar-nos i abrigar-nos. Estem fent un procés de transformació i no és senzill. I sentir la sororitat: que ens acompanyem, que hi som.

AL DETALL

Fer un treball de deconstrucció

És dur ser feminista?

És dur ser feminista, però més dur és estar lluitant constantment contra el patriarcat. Crec que ara estem aconseguint un punt d'inflexió i uns canvis estructurals amb els quals ja no hi ha volta de full. És molt important, com diu Angela Davis, continuar explicant que "el feminisme és la idea radical que les dones som persones".

Quina és la millor manera d'explicar-ho?

La millor manera és explicar això a les nenes perquè el seu xip no tingui aquesta mirada patriarcal. A més, hem de començar a focalitzar, d'una vegada per totes, tot aquest treball de deconstrucció, interpel·lant els homes. Cada cop veig més clar que a les dones ens hi va la vida, perquè ens assassinen, ens assetgen i ens violen. Nosaltres estem patint les conseqüències d'un problema dels homes, estem patint les conseqüències d'una incapacitat de saber gestionar els privilegis que els són atorgats des d'aquest sistema de poder que han creat. Per això qui

ha de començar a posar-se les piles i canviar són ells perquè nosaltres sortim d'una situació de violència, fem tot un procés de reparació, intentem reparar-nos entre nosaltres. Però aquest assetjador, aquest agressor o violador, després anirà a una altra noia i la continuarà agredint, assetjant i violant. Per això, o realment els homes comencen a entendre que aquest és un tema que va amb ells o no farem res.

Què cal fer perquè els homes se sentin interpel·lats?

Un exemple molt gràfic són les cadenes d'or: quan tu neixes home et donen la motxilla dels privilegis. Una motxilla que pots anar omplint a mesura que segueixes les línies que t'ha marcat el patriarcat, tot i que són unes línies molt estretes. Si la teva masculinitat es mou d'aquestes línies que t'han marcat, també començaràs a patir la pressió. Començaràs a ser un dissident del patriarcat i, per tant, començaràs a patir violència i opressió. Els homes s'han de preguntar si la seva expressió de masculinitat ha d'estar

sotmesa a canvi d'aquests privilegis. Han de perdre la seva llibertat? Els homes no són conscients de com el patriarcat també els està pressionant amb una determinada forma de ser, que marca com han de viure la sexualitat, la feina, l'èxit, la competitivitat, etc. Però als homes els costa, perquè renunciar als privilegis no és fàcil i no interessa.

Els feminismes són l'alternativa?

Els feminismes són una oportunitat perquè tothom visqui millor; els homes, les dones, les persones no binàries, etc. Perquè aporta uns altres valors, on realment és igual qui siguis, se t'ofereix l'oportunitat i la llibertat de ser com vulguis ser. I ho fa des de la cooperació i des d'una societat que posa al centre la vida, que, realment, és el més important.

Els moviments d'extrema dreta tenen les dones i el moviment feminista com un dels seus grans enemics. És la reacció del patriarcat davant el qüestionament dels seus privilegis?

Quan hi ha moviments socials que trenquen estructures i volen acabar amb l'*statu quo*, el sistema es remou en les seves entranyes i apareix el contramoviment extrem, el negacionisme. Sabem que l'extrema

dreta posa aquests missatges sobre la taula. Però també estem trobant nois joves que no es defineixen com a seguidors d'extrema dreta, i que es poden definir com a votants d'esquerra, però que afirmen que la violència masculista no existeix, que això és un invent de les feministes, perquè només volem aconseguir poder.

Un missatge que s'ha estès.

Sí, i és un missatge preocupant, sobretot entre els joves. Perquè no podem oblidar que si volem fer aquesta transformació l'hem de fer a tot arreu: en l'àmbit individual, el col·lectiu, però també cal preguntar-se quin paper estan jugant els referents mediàtics, cantants, actrius, etc. Quins missatges estem oferint a la gent jove, com les xarxes estan jugant un paper en tot això. Aquí cal una transformació en essència i també ser conscients de quin discurs estem disposades a normalitzar i naturalitzar. L'extrema dreta ha vist l'oportunitat de trobar l'enemic en els feminismes perquè en el fons saben que els feminismes tenen la capacitat d'acabar amb tot aquest sistema de desigualtat, discriminació i de violència. I per això tenen por, i davant de la por es tornen més agressius.

Granollers promou la primera Mostra de Moda Circular per fomentar el canvi cap a una moda sostenible

La petjada ambiental de la indústria tèxtil és desconeguda per a la majoria de consumidors. Però el fet és que aquesta indústria és una de les més contaminants del planeta, responsable d'un 8% de les emissions totals de gasos d'efecte hivernacle. El model *fast fashion*, que ha guanyat popularitat en els darrers anys, està contribuint en aquest fort impacte ambiental, amb producció a gran escala de roba ràpida de baixa qualitat, que segueix unes tendències de moda molt canviants, porta els consumidors a renovar l'armari molt més ràpid del que caldria.

Des del 2019, l'ONU pretén reduir els impactes ambientals creant l'Aliança per a la moda sostenible (UN Fashion Alliance). Interactua entre grans organitzacions, marques de roba, governs i iniciatives de moda ètica per promoure una indústria tèxtil sostenible. La iniciativa treballa en qüestions socials i ambientals de la roba, el cuir i el calçat, elaborats amb matèries tèxtils, des de l'elaboració fins al consum. Es preocupa de millorar les condicions laborals i la disminució de la contaminació.

Les diferents alternatives per posar fre a aquesta situació passen

per tornar a una localització de la producció. També a treballar amb productes amb etiqueta que certifiqui la seva responsabilitat amb el medi ambient, utilitzant fibres naturals, ecològiques i respectuoses amb l'entorn. I finalment, apunten que cal fer un canvi cultural en el consum de la roba i en el seu cicle de vida, de manera que es consumeixi menys, es reutilitzi i es recicli més. Per a tot això hi ha en funcionament diferents iniciatives que calen acompanyar de campanyes de promoció i sensibilització.

A Catalunya, en un moment en què s'estan definint mesures decisives per frenar l'impacte de la crisi climàtica i avançar en l'economia circular, neix el Pacte per a la Moda Circular, entre institucions i empreses del sector tèxtil, amb la voluntat de facilitar la incorporació de mesures de circularitat, l'impuls de projectes col·laboratius i la millora de la competitivitat en la indústria tèxtil. Aquesta iniciativa sectorial és una de les accions pilot d'economia circular triades per la Unió Europea, dins del projecte Interreg Europe CircE, pel seu caire innovador i el seu potencial de replicabilitat en altres territoris.

La fira de l'Economia Verda i Circular se celebra del 19 al 21 de maig al Parc Firal de Granollers

recentment a la passarel·la 080 Fashion Week.

La Mostra de Moda Circular també donarà visibilitat a les diferents iniciatives d'entitats i empreses que aposten per un consum tèxtil més sostenible, com Càritas, que disposarà

Primera Mostra de Moda Circular

Una de les novetats que presenta la segona edició de la fira d'Economia Verda i Circular (EVC) de Granollers serà la primera Mostra de Moda Circular. Un espai per fer prendre consciència de l'impacte de la moda en el medi ambient, amb conferències, tallers i exposicions.

Entre d'altres, la reconeguda professora d'IESE i experta en economia circular Anna Sáez de Tejada hi estarà present per impartir una conferència sota el títol: "D'on ve, i on va, la roba que portem?". L'Agència de Residus de Catalunya també hi participarà amb diferents tallers i una exposició presentada

d'un espai per a la comercialització de roba reutilitzada, dins el seu projecte "Moda re". Juntament amb aquesta Mostra de Moda Circular, l'EVC, com a primera fira especialitzada de Catalunya sobre economia circular, disposarà d'altres espais temàtics relacionats amb un model econòmic responsable i vida sostenible, entre ells el pavelló d'Economia Verda i Circular, Menjar bé o Mobilitat Sostenible. La fira EVC, que ara incorpora el nou espai de temàtica tèxtil donada la importància i impacte en el medi ambient, se celebrarà del 19 al 21 de maig al Parc Firal de Granollers, en el marc de Fires i Festes de l'Ascensió.

4 espais temàtics:

Fira d'Economia Verda i Circular

DEL 19 AL 21 DE MAIG
GRANOLLERS 2023

- Pavelló EVC
- Menjar bé
- Mobilitat sostenible
- Mostra de moda circular

Més informació evc.cat

AGENDA2030
GRANOLLERS

Objectius de Desenvolupament Sostenible

L'enquesta ICIP 2022 constata que la societat catalana és oberta i tolerant, però li preocupa l'incivisme

El treball de l'Institut Català Internacional per la Pau assenyalava que entre la percepció de riscos i amenaces hi figuren les crisis econòmiques, el mal funcionament de la democràcia o el canvi climàtic

La valoració de la convivència a Catalunya i al municipi o barri es manté en una nota superior al sis sobre deu, però augmenta considerablement la percepció que hi ha bastants o molts problemes en l'entorn més proper, "sobretot relacionats amb l'incivisme". Així ho constata l'Enquesta ICIP Convivència i Cohesió a Catalunya, que també esbossa una societat compromesa amb els drets humans i amb el diàleg, que rebutja l'ús de la violència per defensar el país o les idees i que valora positivament la multiculturalitat.

Es tracta de la quarta enquesta sobre les percepcions i actituds de la convivència a Catalunya que publica l'Institut Català Internacional per la Pau (ICIP) i la tercera que avalua el grau de polarització ideològica i emocional. L'enquesta es va realitzar entre el 17 i el 24 d'octubre de 2022 basant-se en 2.047 entrevistes. Les conclusions es van fer públiques el passat 21 de març. L'enquesta constata que el conflicte polític a Catalunya continua sent la qüestió que més polaritza la ciutadania, seguit de la llengua.

L'enquesta es relaciona molt directament amb dos grans temes de l'actualitat política: "Per una banda, malgrat la reducció de la crispació entorn al debat independentista, la polarit-

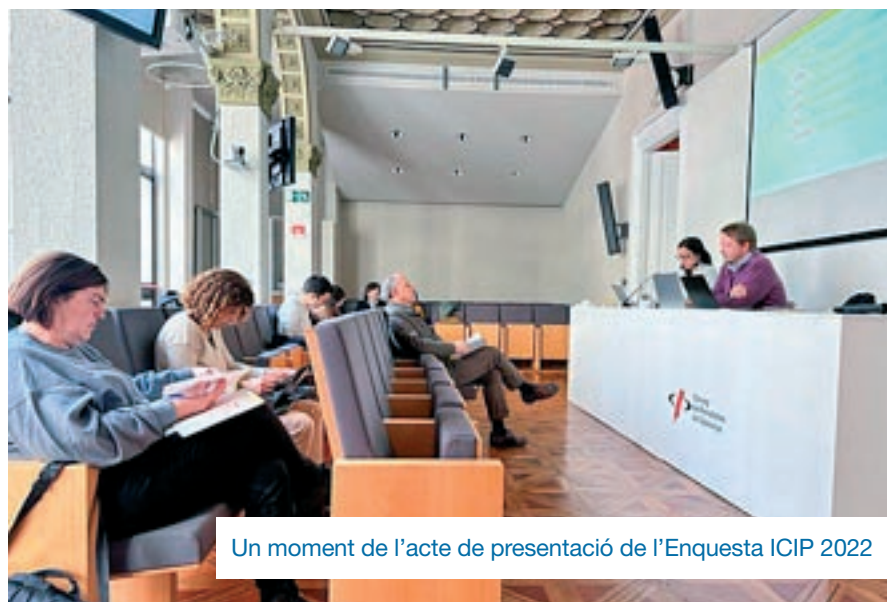
zació es manté; i de l'altra, la ciutadania té una percepció de seguretat diferent a l'OTAN i el govern espanyol, ja que considera l'increment de la despesa militar com un elevat factor de risc per a la seguretat", va afirmar el director de l'ICIP, Kristian Herbolzheimer.

L'incivisme es percep, amb diferència, com el principal problema de convivència en l'entorn més proper, segons les conclusions de l'enquesta. Així, un 74% de les persones enquestades detecten molts o bastants problemes d'incivisme al municipi o barri, una xifra que ha augmentat considerablement respecte a fa quatre anys, quan se situava al 46%. La percepció que hi ha molts o bastants problemes de convivència és més alta en les ciutats de més de 100.000 habitants. Després de l'incivisme se situen la mala integració de les persones migrades (47%), la delinqüència (45%) i la inseguretat (44%).

Quant als indicadors de confiança, l'enquesta constata que la ciutadania tendeix a confiar en la resta de la gent, amb una valoració mitjana de 5,2 sobre 10, un nivell per sobre de la mitjana europea. Tanmateix, ha crescut el percentatge de persones que desconfien molt dels altres, fins arribar al 21,5%, el doble que l'any 2020.

L'enquesta també dibuixa una societat conscienciada amb valors de justícia social i global. Una societat que percep com a riscos, per aquest ordre, les crisis econòmiques, el mal funcionament de la democràcia, el canvi climàtic, la desinformació, l'augment de la desigualtat i la pujada de l'extrema dreta. En aquest últim cas, gairebé un 40% de la població el situa com a risc màxim.

En el context de la invasió russa a

Un moment de l'acte de presentació de l'Enquesta ICIP 2022

Representants de l'ICIP durant la sessió; a la dreta, el director Kristian Herbolzheimer

Ucraïna, la mostra recull la percepció sobre l'acollida a persones refugiades. Segons els resultats de l'enquesta, hi ha una actitud favorable a acollir i ajudar les persones d'Ucraïna i Síria, amb més predisposició respecte a les ucraïneses, però també hi ha un 18% de la població que considera que la presència a Catalunya de persones

procedents de Síria augmenta el risc de terrorisme.

La mostra dedica un capítol a avaluar la predisposició de la ciutadania a utilitzar la violència. És minoritària en els supòsits de defensar el país o les idees (15%) i el medi ambient (16%) i, en canvi, és major en el supòsit de defensar la família (64%).

AL DETALL

La cohesió social

En relació amb la immigració, un 64% de la població considera que conviure amb persones de diferents contextos enriqueix la societat. Amb tot, un 24% es mostra bastant o molt d'acord que Catalunya s'ha convertit en un lloc pitjor per viure per culpa de la immigració.

Pel que fa a comoditat respecte a diferents col·lectius, Catalunya se situa entre els països capdavanters en l'àmbit europeu quant a tolerància vers les persones refugiades, homosexuals i bisexuals i, en menor mesura, transsexuals. Però un 20% afirma no sentir-se còmode amb les persones transsexuals.

D'altra banda, gairebé el 90% de les enquestades considera que els drets humans són importants per crear una societat justa i que les institucions han de treballar per tal de garantir-los. Quan es pregunta sobre la situació a Catalunya, un 43% de les persones enquestades creu que s'hi vulneren els drets humans, mentre que un 21% considera que no hi ha vulneracions.

5. Percepció de riscos i amenaces

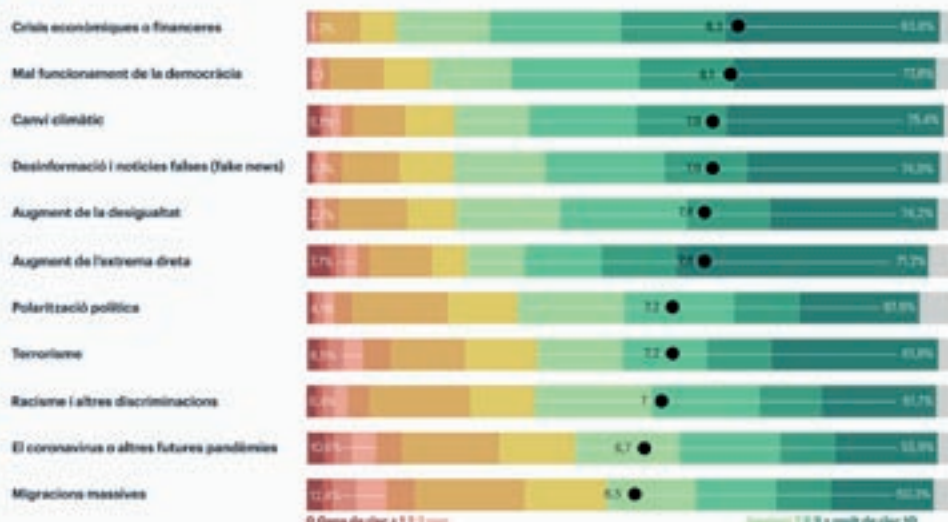
Les crisis econòmiques es perceben com el principal risc i/o amenaça per la societat.

Alhora, més d'un 70 % de les persones enquestades identifiquen com a risc alt o molt alt el mal funcionament de la democràcia, el canvi climàtic, la desinformació, l'augment de les desigualtats i l'augment de l'extrema dreta.

En el cas de l'extrema dreta, gairebé un 40% el situa com a risc màxim.

Valors del 0 (Sense risc) fins al 10 (Molt de risc) fins a quin punt perceps que els següents fenòmens són riscos i/o amenaces per a la teva societat

Gràfic 35: Percepció de riscos i amenaces per a la societat

0 Sense de risc + 10 10

Enquesta ICIP 2022 | Convivència i cohesió a Catalunya | Març 2023

Ametller Origen ja té la proteïna alternativa més sostenible del mercat

La cadena de supermercats ha llançat, sota la seva marca pròpia, 'nuggets' i barretes fetes a base de Quorn, una micoproteïna alternativa a la carn elaborada a través de la fermentació de fongs

Ametller Origen, la companyia d'alimentació i distribució especialitzada en productes frescos i elaborats de qualitat, ha estat el primer *retail* en l'àmbit nacional a oferir productes refrigerats elaborats a base de fongs de forma exclusiva. En concret, la composició d'aquests productes procedeix de Quorn, una micoproteïna alternativa a la carn que procedeix de la fermentació de fongs. Així, la companyia ha llançat els seus *nuggets* 0% pollastre i les barretes 0% peix, prescindint de l'ús de la soja i del pèsol, ingredients habitualment utilitzats com a base en els productes *plant-based*.

Aquest llançament ha estat possible gràcies a la col·laboració de Zyrular Foods, empresa líder en el desenvolupament, fabricació i distribuïdor de productes de proteïna alternativa, proveïdor d'Ametller Origen i experts en el tractament de Quorn amb fàbrica a Seva (Osona).

En aquest sentit, Ot Fortuny, director industrial i R+D a Zyrular Foods, assenyala que "els productes elaborats a base de Quorn són molt més sostenibles en comparació amb altres proteïnes alternatives". El Quorn, que ja fa anys que és utilitzat a altres països com el Regne Unit, Irlanda o els Estats Units, és derivat del fong *Fusarium venenatum* a través d'un procés de fermentació. "Aquest fong es cultiva en bioreactors on s'alimenta de carbohidrats, la qual cosa fa que es generi una biomassa amb un elevat contingut proteic. Un procés molt més sostenible, ja que requereix un menor consum de recursos naturals: s'origina menys petjada de CO₂, pel fet que es produeixen menys gasos contaminants; cal menys aigua i no és necessari un ús intensiu del sòl, a diferència dels cultius de soja procedents d'altres mercats, per exemple", destaca Fortuny. "A més de ser saludable, tenint en compte que es tracta d'un producte baix en greixos i elevat en fibra", conclou.

El gran repte dels anàlegs de carn i les micoproteïnes

Al llarg dels últims segles, la carn ha estat àmpliament consumida pels humans a causa, principalment, de la seva aportació energètica i de proteïnes d'alta qualitat beneficioses per al múscul, entre altres propietats. Les proteïnes són el component principal de les nostres cèl·lules i, sens dubte, són necessàries per al creixement, la reparació i la contínua renovació dels teixits, motius pels quals és fonamental incorporar-les al llarg de la nostra alimentació. Així, les principals fonts proteiques consumides són les carns, els làctics, el peix, els ous,

Els 'nuggets' 0% pollastre i les barretes 0% peix que s'ofereixen als establiments Ametller Origen

els llegums i els fruits secs. Segons un estudi assenyalat dins l'informe "Proposta de document de divulgació sobre micoproteïnes (Quorn)", elaborat per la Universitat de Vic - Universitat Central de Catalunya (UVic-UCC), només a escala mundial, la mitjana de consum de carn per càpita ha augmentat al voltant dels 40 quilos de carn durant l'any 2018 respecte als 20 quilos que es consumien durant el 2006. I no només això, sinó que s'espera que l'augment de la població global i la urbanització, entre altres factors, provoquin un 72% més de demandes de consum de carn per al 2030.

Però, hi haurà carn suficient per a tots en un futur? Aquesta creixent demanda de proteïna animal ha fet sorgir la necessitat de recerca de fonts proteiques alternatives en un context d'emergència climàtica. A més, també influeix la creixent preocupació per part de la població respecte al compliment d'hàbits saludables i la importància dels aliments que són beneficiosos per a la nostra salut i per al medi ambient, sent més sostenibles que els que procedeixen de la proteïna d'origen animal.

En aquest context, les micoproteïnes se situen com una gran alternativa. Segons el mateix informe, diferents estudis assenyalen que la població que normalment consumeix carn estaria disposada a canviar a productes anàlegs de la carn, sempre que s'assemblin en propietats (textura, color i sabor, principalment).

Aquest, precisament, és un dels principals reptes als quals ha de fer front la indústria alimentària: aconseguir aliments amb l'ús d'ingredients vegetals que permetin assolir

Ot Fortuny diu que els productes elaborats a base de Quorn "són molt més sostenibles en comparació amb altres proteïnes alternatives"

estructures alimentàries similars a les de la carn. El paper de les proteïnes en aquest repte és fonamental. La resta d'ingredients que componen els aliments *plant-based*, en canvi, funcionen com a millora del procés de formació d'aquesta. Així doncs, la majoria dels processos vinculats a l'elaboració d'aquests nous aliments consten de: extrusió, cisallament, filat i congelat, amb la finalitat d'assolir una textura òptima que reproduïx l'estructura de la carn.

La contribució de la micoproteïna en matèria de sostenibilitat

Pel que fa a la sostenibilitat, segons l'informe publicat per la UVic-UCC, el consum d'aliments contribueix notòriament a l'emissió de gasos d'efecte hivernacle. En aquest sentit, el bestiar remugant és el que més gasos emet, davant del bestiar no remugant o als vegetals. Això és pel fet que durant el seu procés de digestió i absorció es porta a terme

una fermentació entèrica que produeix grans quantitats de metà que s'alliberen a l'atmosfera. A més, cal tenir en compte l'elevat cost respecte al nivell de consum d'aigua i terreny necessari per a l'aliment del bestiar.

La informació assenyalada dins el mateix informe destaca que, en el cas de Quorn, es demostra com és més sostenible que la carn –sobretot, la procedent del bestiar remugant– i fins i tot pel que fa a altres proteïnes d'origen vegetal, com la proteïna vegetal texturitzada a base de soja o pèsol tan popular darreterament. Es destaca doncs que l'impacte mediambiental de Quorn és menor en comparació amb el CO₂ originat per part d'altres aliments ideats per a vegans o vegetarians.

En definitiva, les micoproteïnes resulten una molt bona alternativa a la proteïna animal, tant pel que fa al respecte cap al medi ambient com per a l'afavoriment de la salut de les persones.

Nieves Úriz
Metgessa jubilada

Desig i dret

Tots sabem que allò normal s'accepta i no es qüestiona, encara que només s'accepta fins que fa mal i el dolor és insuportable. Llavors és probable que qui sofreix es rebel·li i que qui fa sofrir se sorprendi i s'oposi a aquesta rebel·lia.

Així funcionen les societats, amb normes que es mantenen i altres que es van modificant, bé pel sofriment que causen, bé perquè els nous coneixements induïen al canvi.

Encara que, a vegades com ara, sorgeixen situacions que mai abans s'haurien imaginat. Possibilitats inèdites que obliguen a replantejar-se l'*statu quo* fins a posar-se d'acord novament en la manera de relacionar-se i conviure.

Recentment la possibilitat de llogar l'úter d'una dona que gestí l'embrió obtingut de la fecundació d'un òvul i un espermatozoide, allunyats i de procedència desconeguda, o no, i que aquest embrió, una vegada a terme i parit, sigui adquirit per uns pares, aliens o no a les cèl·lules germinals, ha creat una controvèrsia social extensa i intensa. Un debat que ha de trobar una solució encertada, correcta i aplicable.

El dilema està establert entre què és el que es pot o no comprar, a discernir si tot el que es pot fer s'ha de fer, a esbrinar si tot el possible s'ha de dur a terme i, també, en si hem de posar límit als desitjos individuals i col·lectius o no.

Es pot comprar tot? S'ha de poder dur a terme tot el que es desitja?

Quan ens fem aquestes preguntes, a més d'intentar trobar una resposta per al problema que ens ocupa, la fabricació d'una nena que ha de complaure els desitjos d'un home mort, el que pretenem és posar les bases per a unes noves

normes que, probablement, ens regiran durant un temps fins que, per raons diverses, deixin de ser-nos útils. Unes normes que configuraran el nostre comportament i la nostra ètica.

Seràn el normal, seràn la moral i el costum que ens regeixin d'ara endavant i, per això, no hem de perdre'ns en frivolitats ni futilitats com està succeint. Encara que és gairebé inevitable embullar-se en el galimaties del succés, perquè Ana Obregón és molt gran, perquè l'espermatozoide era del seu fill, mort fa tres anys, perquè ella diu que aquest era el desig d'aquest. Què és el

normal? Hem de ser molt acurats amb els criteris que establim.

Aquest és un debat europeu. Als EUA no existeix tal polèmica.

Si mirem a Amèrica del Nord, la societat del qual viu sumida en un capitalisme radical, veiem que si alguna cosa es pot comprar, es compra i ni es planteja els dubtes que a Europa sorgeixen. En canvi, a nosaltres els europeus, que participem d'una cultura capitalista suavitzada pels corrents socialistes, sí que ens preocupa i donem voltes i voltes al dubte de si tot es pot comprar.

Repeteixo: es pot comprar tot? És lícit aconseguir tot el que es desitja? On posem els límits? Si tot està en venda, tot es podrà comprar i si tot té un preu, qualsevol desig es converteix en dret tenint els diners suficients. Crear un embrió amb uns gàmetes triats, introduir-lo en una matriu aliena a aquests gàmetes, pagar diners per incubar-ho a la dona propietària de l'úter que el gesta i vendre el bebè a un o més individus que desitgen tenir un fill es pot fer, però és el millor que s'ha de fer?

“Si tot està en venda, tot es podrà comprar i si tot té un preu, qualsevol desig es converteix en dret tenint els diners suficients”

AMB HUMOR

FINESTRA

Presidenta Beth Codina

Director editorial Agustí Danés

Coordinació Lourdes Corominas

Redacció Lourdes Corominas i Social.cat (AMIC)

Correctora Cristina Anfruns

Fotografies Albert Llimós, Becca Tapert

(Unsplash) i Social.cat (AMIC)

Disseny Neus Páez

Publicitat Jordi Roca

Edició i distribució Premsa d'Osona, SA, plaça de la Catedral, 2, Vic

www.el9nou.cat